

ซูชิกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จิตติ มังคละศิริ

กุมภาพันธ์ 2564

Irasshaimase! (Welcome to the store) – เสียงดังฟังชัดคือต้อนรับที่เราคุ้นหู หากได้เข้าไปทานร้านอาหารญี่ปุ่น ศิลปะการปั้นซูชิแต่ละคำของเชฟนั้นเป็นท่วงท่าที่มีพลัง และแฝงไปด้วยการสื่อสารทางกายที่นำชม ลูกค้าน่าจะทราบดีว่า หนึ่งโลงไหลกับวัฒนธรรมการทานซูชิ ที่ใช้ปลาคุณภาพพรีเมียมจากธรรมชาติ การทำวัตถุดิบอย่างพิถีพิถัน "ซูชิ" คือสัญลักษณ์ที่สำคัญของวัฒนธรรมทางอาหารญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมทั่วโลกไม่ว่าที่ไหนแต่ในประเทศไทย ด้วยเสน่ห์ที่เหลือนั่นของซูชิ ทำให้ธุรกิจอาหารญี่ปุ่นเติบโตอย่างก้าวกระโดดในเกือบทุกประเทศ

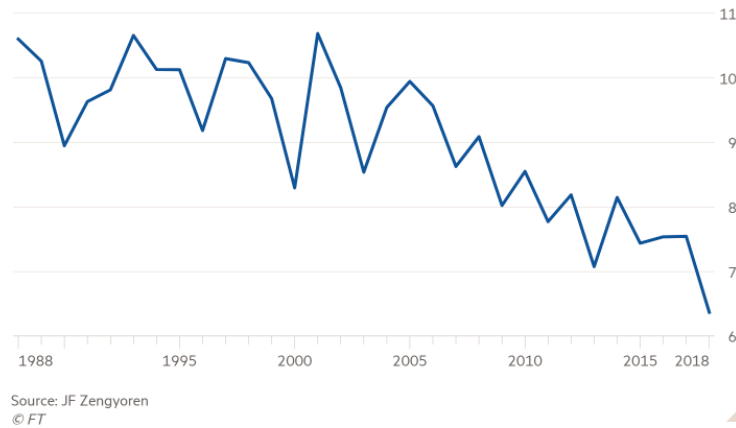

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันเชฟซูชิที่มีชื่อเสียงหลายคนเริ่มแสดงความกังวล และรู้สึกที่กำลังเผชิญกับปัญหาครั้งสำคัญ ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยศาสตร์ของการทำอาหาร ปัญหาภาวะโลกร้อนและขยะทางทะเลเป็นภัยคุกคามที่สำคัญ เชฟต้องการมอบอาหารที่ดีที่สุดแต่ลูกค้าคนสำคัญ แต่กลับพบว่าคุณภาพของอาหารทะเลนั้นลดลงอย่างเห็นได้ชัดในรอบทศวรรษที่ผ่านมา

การเพิ่มขึ้นของประชากร ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพสินค้าทางทะเล อาทิ ปลาทูน่าขนาดใหญ่จากธรรมชาติหายากขึ้นทุกวัน ความหลากหลายของวัตถุดิบที่ใช้ทำอาหารมีน้อยลง ฟาร์มสาหร่ายที่มีชื่อเสียงในประเทศญี่ปุ่นแห่งหนึ่ง กล่าวว่า อุณหภูมิที่สูงขึ้นและคุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มให้ผลิตภัณฑ์ลดลง เนื่องด้วยสภาวะที่ไม่เหมาะสมที่เปลี่ยนแปลงไปของท้องทะเล

หลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อสินค้าจากธรรมชาติ หรือแม้กระทั่งการเพาะเลี้ยง หลายสื่อกล่าวถึงภาวะโลกร้อนและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเปลี่ยนรูปแบบของซูชิไปตลอดกาล เชฟหลายคนพูดเรื่องนี้ออกสื่อที่หลากหลาย รวมไปถึงพูดคุยกับลูกค้าประจำ เพื่อให้ช่วยกันแก้ปัญหา (หรือ Save Sushi !!!)

Production of Nori in Japan
Billion sheets

การลดลงของการผลิตสาหร่าย (Nori) ในประเทศญี่ปุ่น (ค.ศ.1988-2018)

[ที่มา: <https://www.ft.com/content/6dec4d16-e5c1-11e9-9743-db5a370481bc>]

คำถามที่สำคัญ คือ ทำไมสื่อให้ความสำคัญที่ซูชิ? คงไม่ใช่เพราะว่าซูชิมีราคาที่สูงเพียงเท่านั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงไม่เพียงแต่ซูชิที่ถูกคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาหารหรือพืชผลทางเกษตรอื่น ก็ได้รับอิทธิพลเช่นกัน เพียงแต่อาหารประเภทนี้ละเอียดอ่อน อ่อนไหวต่อสภาพแวดล้อม และไม่ผ่านการปรุงแต่งมากนัก จึงอาจสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพวัตถุดิบที่เปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย และในหลายครั้งแคมเปญด้านสิ่งแวดล้อมเริ่มได้เป็นอย่างดีจากสินค้าพรีเมียม อาทิ เสื้อผ้า รองเท้า นาฬิกา อาหาร ซึ่งซูชิก็เป็นเป้าหมายหนึ่งที่สามารถใช้ดึงดูดความสนใจได้ดี

การเปลี่ยนแปลงเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นในลักษณะที่ไม่ต้องอธิบายกันมากนัก ทุกวันนี้มีการกล่าวถึงสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย อาทิ เกิดจากพลังงานที่ไม่สะอาด การทำลายป่า การเผาวัสดุทางการเกษตร การปล่อยสารเคมีลงแหล่งน้ำ หรือ การจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธี ซึ่งอาจเป็นคำกล่าวที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามปัญหานั้นอยู่ในระดับที่ไกลเกินเอื้อมสำหรับหลายคน ด้วยเหตุนี้ทำให้บางคนล้มเลิกความคิดที่จะแก้ไขปัญหาเพราะคิดว่า

เป็นเรื่องไกลตัวจนเกินไป แต่ความจริงนั้นทุกคนเป็นฟันเฟืองสำคัญในการกำหนดอนาคตของการแก้ไขปัญหาในฐานะ
ผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภคสินค้า มีความหมายและมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่วิกฤตให้กลับมา
มีความหวัง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ลดความฟุ้งเฟ้อทางสังคม ช่วยกันสนับสนุน
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน อาทิ การใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน
การลดการสร้างขยะจากครัวเรือน การช่วยกันปลูกต้นไม้ สิ่งเหล่านี้เป็นการกระทำที่ทำได้ทันที และทรงพลังหากทุกคน
ร่วมมือกัน การช่วยกันคนละไม้ละมือเริ่มจากที่บ้าน จะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญด้านสิ่งแวดล้อม เราทุกคนต้องการ
การเปลี่ยนแปลงสู่สิ่งที่ดีขึ้น ดังนั้น มาร่วมกันเปลี่ยนแปลงเพื่อโลกที่น่าอยู่มากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อการแก้ปัญหา
อย่างยั่งยืน (เปลี่ยนแปลงวันนี้เพื่อช่วยให้มีสุขิอร่อย ๆ ทานในวันหน้าจะครับ!!!)

จัดทำโดย:

สถาบันเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (เอ็มเทค)

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

อีเมล: jitti.mungkalasiri@nstda.or.th

โทรศัพท์: 02 564 6500 ต่อ 4063